

Endnu et svar til Anders Bøgh

AF

NILS HYBEL

Det er godt set af Anders Bøgh, at fantasi er bærende i min måde at skrive historie på. At skabe ny viden kræver nemlig fantasi. Der kan udsøndres tilforladelige historiske kendsgerninger af kilderne. Det er sandt nok ikke altid, disse tilforladelige kendsgerninger ved nærmere øjesyn viser sig at være helt så tilforladelige. Det indser vi ustandseligt under vores arbejde, og nogle gange er vi så heldige, at andre ulejliger sig med at gøre os opmærksomme på det. Historiske kendsgerninger kan gradueres. Man kan tale om grader af sandsynlighed, og det, der forekommer os mest sandsynligt, kan bære prædikatet tilforladeligt. Det er elementært. Problemet er at afgøre det mest sandsynlige og skabe sammenhængende og meningsfuld historie. Begge dele kræver fantasi og association. Sådan skabes ny historisk viden.

Viden og videnskab er historisk foranderlige størrelser og sociale konstruktioner. At jeg har dette gamle videnskabssyn, gør mig i Anders Bøghs øjne postmoderne – så vidt jeg forstår den eneste postmoderne historiker i Danmark. Det er at gøre for megen stads af mig. Så enstående er jeg ikke. Sjovt nok dokumenterer Bøgh synspunktets bæredygtighed. Han har opdaget, at bogens læsere/anmeldere har delt sig efter anskuelse. Den har givet mening for en kreds af læsere, men der er naturligvis også dem, der vender sig mod den. Som forudset i forordet til min bog er min udlægning af Danmark og Europas skabelse ikke mere personlig, end at mennesket er en ø i et socialt hav.

Jeg forbeholder mig i øvrigt ret til at skrive syntese uden at opfylde traditionens krav om at forholde mig til forgængerne, når jeg finder denne metode opportun, og til at skrive afhandlinger, der opfylder dette krav, når det er formålstjenligt, hvis ellers der er forgængere at forholde sig til.